

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paradigmen zur deutschen Grammatik

Sievers, Eduard

Halle, 1874

Blatt 18 - 23. Flexion der verba.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61477](#)

Bl. 18.

V e r b a.

1) Gotisch.

		VERBA OHNE THEMAT. VOCAL	starke verba		VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL						
Inf.			ablautende	reduplicierende	kurzsilbige	auf -ja	schwache verba	langsilbige	auf -ai	auf -ō	auf -na
Indic. præs.	s. 1.	im	nima (biuda)	háitan	nasjan	sökjan	haban	salbón	fullnan		
	2.	is	nimis		nasja	sökja	haba	salbō		fullna	
	3.	ist	nimip	hátip	nasjis	sökéis	habais	salbōs		fullnis	
	d. 1.	siju	nimós	[háítos]	nasjós	[sökjós]	habós	[salbōs]	[fullnōs]		
	2.	[sijuts]	nimats	[háítats]	nasjats	[sökjats]	[habats]	[salbōts]	[fullnats]		
	p. 1.	si(j)um	nimam	háitam	nasjam	sökjam	habam	salbóm	fullnam		
	2.	si(j)up	nimip	hátip	nasjip	sökéip	habaip	salbōp	fullnip		
	3.	sind	nimand	háitand	nasjand	sökjand	haband	salbōnd	fullnand		
	s. 1.	si(j)áu	nimán	háitáu	nasján, sökjáu		habáu	salbō	fullnáu		
	2.	si(j)áis	nimáis	háitáis	nasjáis		habáis	salbōs	[fullnáis]		
	3.	si(j)ái	nimái	háitái	nasjái		habái	salbō	fullnái		
Opt. præs.	d. 1.	[sijáiva]	(nimáiva), sitáiva	[háitáiva]	[nasjáiva]	[habáiva]	[salbóva]	[fullnáiva]			
	2.	[sijáits]	(nimáits), qipáits	[háitáits]	[nasjáits]	[habáits]	[salbōts]	[fullnáits]			
	p. 1.	sijáima	nimáima	háitáima	nasjáima	habáima	salbómá	[fullnáima]			
	2.	sijáip	nimáip	háitáip	nasjáip	habaip	salbōp	[fullnáip]			
	3.	sijáina	nimáina	háitáma	nasjáina	habáina	salbóna	fullnáina			
	sg.	—	nim, biup	háit	nasei	sökei	habái	salbō	fulln		
	d.	—	nimats	háitats	[nasjats]	[sökjats]	[habats]	[salbōts]	[fullnats]		
	p. 1.	—	nimam	háitam	nasjam	sökjam	[habam]	[salbóm]	[fullnam]		
	2.	—	nimip	hátip	nasjip	sökéip	habaip	salbōp	[fullnip]		
Imperat.	Part. præs.	visands	nimands	háitands	nasjands	sökjands	habands	salbōnds	fullnands		
	s. 1.	vas	nam (baup)	haiháit		nasida,	sökida,	habáida,	salbóda,	fullnôda	
	2.	usw. wie	namt (baust)	haiháist			nasidés				
	3.	nam	nam (baup)	haiháit			nasida				
	d. 1.		nêmu	[haiháitu]			nasidêdu				
	2.		nêmuts	[haiháitutus]			nasidêduts				
	p. 1.		nênum	haiháitum			nasidêdum				
	2.		nêmup	haiháitup			nasidêdup				
	3.		nêmun	haiháitum			nasidêdum				
Indicat. præt.	s. 1.	vésjáu	nêmjáu	haiháitjáu		nasidêdjáu,	sökidêdjáu,	habáidêdjáu,	fullnôdêdjáu		
	2.	usw. wie	nêmeis	[haiháiteis]			[nasidêdeis]				
	3.	nêmjáu	nêmi	[haiháiti]			nasidêdi				
	d. 1.		[nêmeiva]	haiháiteiva			[nasidêdeiva]				
	2.		(nêmeits), vileits	[haiháiteits]			[nasidêdeits]				
	p. 1.		nêmeima	haiháiteima			nasidêdeima				
	2.		nêmeip	[haiháiteip]			nasidêdeip				
	3.		nêmeina	haiháiteina			nasidêdeina				
	Part. præt.	—	numans	háitans	nasips	sökips	habáips	salbōps	—		
Ind. pass.	s. 1. 3.	—	nimada	háitada	nasjada	sökjada	habada	salbôda			
	2.	—	[nímaza]	háitaza	nasjaza		[habaza]	[salbôza]			
	pl.	—	nimanda	háitanda	nasjanda		habanda	salbônda			
Opt. pass.	s. 1. 3.	—	nimáidáu	háitáidáu	nasjáidáu	sökjáidáu	habáidáu	salbôdáu			
	2.	—	nimáizáu	háitáizáu	[nasjáizáu]		habáizáu	[salbôzau]			
Opt. pass.	p.	—	nimáindáu	háitáindáu	nasjáindáu	sökjáindáu	habáindáu	salbôndáu			

Bl. 19.

H v Schowke
V e r b a.

2) Altnordisch.

fleimrungz

		VERBA OHNE THEMAT. VOCAL		VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL									
		starke verba (ablautende und reduplicierende)		kurzsilbige		auf -ja langsilbige		schwache verba		auf -ai		auf -ō	mischverba
Inf.	vēsa, vēra	gēfa	fara	temja	dœma	byggva, -ja	vaka	hafa	kalla	róa			
s. 1.	ém	gēf (kvēd)	fer	tem	dœmi	bygg(v)i	vaki	hef(i)	kalla	rœ			
2.	ést, ért	gēfr	ferr	temr	dœmir	bygg(v)ir	vakir	hefir	kallar	rœr			
3.	ës, èr	gēfa	fara	temja	dœmir	bygg(v)ir	vakir	hefir	kallar	rœr			
Ind. præs.													
s. 1.	érum	gēfum	förum	temjum	dœmum	bygg(j)um	vökum	höfum	köllum	ró(u)m			
2.	érnū, -t	gēfd, -t	förid, -t	temid, -t	dœmid	bygg(v)id, -t	vakid, -t	hafid, -t	kallid, -t	róid, -t			
3.	érú	gēfa	fara	temja	dœma	byggva, -ja	vaka	hafa	kalla	róa			
Opt. præs.	s. 1. sjá, sé sér sé	vēsa, vēra usw. wie gēfa	gēfa, -i gēfr gēfi	fara, -i farir fari	temja, temi temir temi	dœma, -i dœmir dœmi	byggva, -ja, -i bygg(v)ir bygg(v)i	vaka, hafa, -i vakir vaki	kalla, -i kallir kalli	rói rór rói			
P. 1.	sém	gēfim	farim	temim	dœmim	bygg(j)im	vakim	kallim	róim				
2.	séð, -t	gēfd, -t	förid, -t	temid, -t	dœmid	bygg(v)id, -t	vakid, -t	kallid, -t	róid				
3.	sé	gēfi	fari	temi	dœmi	bygg(v)i	vaki	kalli	rói				
Imper.	s. 2. vēs, vēr P. 1. vēsum, vērum 2. vēsid, vērid	gēf gēfum gēfd, -t	far förum förid	tem temjum temid, -t	dœm dœmum dœmid, -t	bygg bygg(j)um bygg(v)id, -t	vaki vökum vakid, -t	haf höfum hafid, -t	kalla köllum kallid, -t	ró ró(u)m róid			
Part. præs.	vēsandi, vērandi	gēfandi, farandi		temjandi	dœmandi	byggandi, -jandi	vakandi, hafandi	kallandi	róandi				
Ind. præs.	s. 1. vas, var east, vart vas, var	gaf (kvad), för gäft (kvazt) gaf	tamda, -i tamdir tamdi		doemda, bygda, -i doemdir doemdi		vakta, hafda, -i vaktir vakti		kallada, -i kalladir kalladi	røra rørir rói			
Ind. præs.	p. 1. várum várud váru	gáfum gáfud, -t gáfu	tömdum tömdud, -t tömdu		doemdum doemdud doemdu		vöktum vöktud, -t vöktu		kölludum kölludud, -t köllu	rørum rørud, -t róru			
Opt. præs.	s. 1. vēra, -i use. 3. wie gæfa	gæfa, foera, -i gæfir gæfi	temda, -i temdir temdi		doemda, bygda, -i doemdir doemdi		vekta, hefda, -i vektir vekti		kallada, -i kalladir kalladi	røra, -i rørir róri			
Opt. præs.	p. 1. 2. 3.	gæfim gæfd, -t gæfi	temdim temdid, -t temdi		doemdim doemdid, -t doemdi		vektum vektid, -t vekti		kalladim kalladid, -t kalladi	rørim rørid, -t róri			
Part. præs.	vēsit, vērit	gēfin, farinn	tam(i)dr		dœindr, bygdr		vakat	hafdr	kalladr	róinn			

M E D I U M

Ind. præs.	Opt. præs.	Infinitiv.	Ind. præt.	Opt. præt.	Part. præt.
s. 1. ráðumk, -mz, -mst, (temjumk, köllumk)	ráðumk (-imk)	ráðask, -z, -st	réðumk (tömdumk)	réðumk (-imk) (temdumk)	ráðízk, -z, -zt
2. } redsk, -z, -st 3. } (temsks, kallask)	{ ráðisk, -z, -st	Imperativ ráðsk ráðumsk ráðízk	réðzk, -z, -zt (tam- réðsk, -z, -st) disk)	{ rédisk	
P. 1. ráðumsk, -mk, -mz, -mst ráðízk, -z, -zt ráðask, -z, -st	ráðimsk ráðízk ráðisk	Part. præs. (ráðandisk)	réðumsk réðuzk réðusk	réðimsk réðízk rédisk	

Bl. 20.

V e r b a.

3) Angelsächsisch.

		VERBA OHNE THEMATISCHEN VOCAL		VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL						schwache verba		
		starke verba (ablautende und reduplicierende)						auf -ō				
		Inf.	vēsan	beón	hēlpan	hladan	sleahan, sleán	dōn	nerjan	sēcan	hābban	auf -ō
Ind. prae.	sg. 1.	eom	beóm	hēlpe	blade	sleahe,	dō	nerje	sēce	hafa, hābbe	sealfi(g)e	
	2.	eart	bist	hilp(e)st	ble(de)st	sleá	dēst	nerest	sēcest	hafast, hāfst	sealfast	
	3.	is	bið	hilp(e)d	hleded, hlet	slehd	dēd	nered	sēced	hafad, hāfd	sealfad	
Ind. prae.	pl. 1.	sindon	beód	hēlpad	hladað	sleahad,	dōð	nerjad	sēcad	habbad,	sealfi(g)ad	
	2.											
	3.											
Opt. prae.	sg. 1.	sí, sig, sŷ	beó	hēlpe	hlade	sleahe, sleá	dō	nerje	sēce	hābbe	sealfi(g)e	
	2.	seo										
	3.											
Imper.	pl. 1.	sín	beón	hēlpen	hladen	sleahen,	dōn	nerjen	sēcen	hābben	sealfi(g)en	
	2.											
	3.											
Part. prae.	sg.	vēs	beó	hēlp	hläd	sleah	dō	nerje	sēce	hafa	sealfa	
	pl.	vēsað	beód	hēlpad	hladað	sleahad, sleád	dōð	nerjad	sēcad	habbad	sealfi(g)ad	
		vēsende		hēlpende	hladende	sleahende, sleánde	dōnde	nerjende	sēcende	hābbende	sealfi(g)ende	
Ind. praet.	sg. 1.	vä�	vær	healp	hlöd	slöh	dide	nerede, sôlte, hāfde, sealfode				
	2.	väre						neredest				
	3.	väs						nerede				
Opt. praet.	pl. 1.	væron	hulpon	hlödon	slög	didon	(daedon)	neredon				
	2.											
	3.											
Opt. praet.	sg. 1.	være	hulpe	hlöde	slöge	dide	(daede)	nerede	sôlte	hāfde	sealfode	
	2.											
Part. praet.	pl. 1.	væren	hulpen	hlöden	slögen	diden	nereden	sôhten	hāfden	sealfoden		
	2.											
	3.											
		gevēsen		hulpen	hläden	slägen, slagen	dōn	nered	sôht	hāfed	sealfod	

Bl. 21.

V e r b a.

4) Altsächsisch.

		VERBA OHNE THEMATISCHEN VOCAL			starke verba (ablaute und reduplicierende)		VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL				
							auf -ja		schwache verba		
							kurzsilbige		langslibig ²		
Inf.		uuēsan	dōn, duan	stān	hēlpan	faran	nerian, tellian, sōkian, -ean, -ien, -an, -en			hebbian, -ean	seauuo(ia)n
Ind. præs.	sg. 1.	bium	dōm	[stām]	hilpu	faru	neriu	telliu	sōkiu	hebbiu	seauuo
	2.	bist	dōs	stēs	hilpis	feris	neris	telis	sōkis	habas, -es, -is	seauuos
	3.	is, ist	dōd, -t	stād, stēd, steid, -t	hilpid, -t	ferid, -t	nerid, -t	telid, -t	sōkid, -t	habad, -ed, -it	seauuod, -t
Opt. præs.	pl. 1.	sind	{ dōd, -t	{ stād, -t	{ hēlpad, -t	{ farad, -t	{ neriad, -eat	{ telliad, -eat	{ sōkiad, -eat	{ hebbiad, -eat	{ seauuo(ia)d,
	2.	sind	{ duad, -t							(habbiad)	{ -t
	3.	sind(un)									
Opt. præs.	sg. 1.	sī	{ due, -a	stande	hēlpe	fare, -a	nerie, tellie, sōkie, -ea			hebbie, -ea	seauuo(ie)
	2.	sīs	{ dues, -as	usw.	hēlpes	-as	neries, -eas			usw.	seauuo(ie)s
	3.	sī	{ dua, -e	wie	hēlpe	-a	nerie, - ea			wie	seauuo(ie)
Imper.	pl. 1.	{ sīn	{ duan			hēlpen, -an	nerien, -ean				{ seauuo(ie)n,
	2.										{ -o(g)eans
	3.										
Part. præs.	sg. 1.	uuis	dō	stand	hilp	far	neri	teli	sōki	haba, -e; -i	seauuo
	pl. 1.	uuēsad	du(o)jan	usw.	hēlpad, -t	hēlp	neriad, -t	telliad, -t	sōkiad, -t	hebbiad, -t	seauuon
Part. præs.		uuēsandi	[dōndi, duandi]	standandi	helpandi, farandi		neriandi, tellandi, sōkiandi, -andi, -iendi, -endi			hebbiandi	seauuo(ia)ndi
Ind. pract.	sg. 1.	uuas	dēda	stōd	halp	fōr	nerida, talda, sōhta, habda, seauuoda, -e				
	2.	uuāri	dēdos, dādi	usw.	hūlpī	halpi	neridos, -as, -es				
	3.	uu. wie	dēda	wie	halp	fōr	nerida, - e				
Ind. pract.	pl. 1.		{ dēdum,			hulpun, -on	neridun, - on				
	2.		{ dādum								
	3.										
Opt. pract.	sg. 1.	uuāri	dēdi, dādi	stōdi	hulpi	fōri	neridi, taldi, sōhti, habdi, seauuodi				
	2.	uu. wie	usw.	usw.	hulpi	hulpis	neridis				
	3.	hulpi	wie	fōri	hulpi		neridi				
Opt. pract.	pl. 1.					hulpin	neridin				
	2.										
	3.										
Part. præt.		—	dōn, duan	standan	holpan, faran		nerid	tald	(sōkid)	habd	seauuod
—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—

Bl. 22.

V e r b a.

5) Althochdeutsch.

		VERBA OHNE THEMATISCHEN VOCAL			VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL					
					starke verba (ablaudende und reduplicierende)		schwache verba			
					kurzsilbige	auf -ja anticipes	langsilbige	auf -ai	auf -ō	
Inf.		sín, <i>uuēsan</i>	tuon, <i>tuonan</i> , <i>tuēn</i>	gân, gên	gêban, faran, -en	nerian, -en	zell(i)u zelis(t)	suochan, -en	habêñ	salbôñ
Ind. præs.	sg. 1.	bim, -n	tuom, -n	gâm, gêm, -n	gibu	ner(i)u *	zell(i)u	suo(i)u	habêm, -n	salbôm, -n
	2.	bis(t)	tuos(t)	gâs(t), gês(t), geist	gibis(t)	neris(t)	zelis(t)	suo(chis)t	habêñs(t)	salbôñs(t)
	3.	ist	tuot	gât, gêt, geit	gibit	nerit	zelit	suo(chit)	habêt	salbôt
	pl. 1.	birum(ës), -un	tuom(ës), -n	gâmës	gêbam(ës), faram(ës), -n	nerem(ës), zellem(ës), suochemës			habêmës	salbômës
	2.	birut, -unt	tuon(n)t	gâ(n)t, gê(n)t, geit	gêbat, -et (-ent)	neret			habêt	salbôt
	3.	sint(un)	tuont	gânt, gênt	gêbant, -ent	nerent			habêñt	salbôñt
Opt. præs.	sg. 1.	sí	tuo, <i>tu(o)e</i>	[gê]	gêbe, fare (-a)	nere, zelle, suoche			habê(e)	salbô(e)
	2.	sîs(t)	tuos, <i>tu(o)ës</i>	gês	gêbës	nérës			habê(e)s	salbô(e)s
	3.	sí	tu, <i>tu(o)e</i>	gê	gêbe	nere			habê(e)	salbô(e)
	pl. 1.	sîm(ës), -n	{tnom(ës), -n tu(o)em(ës), -n	gêmës	gêbëm(ës), -en	nerémës			habê(e)mës	salbô(e)mës
	2.	sî(n)t	tuot, <i>tu(o)et</i>	gê(n)t	gêbët, (-ent)	nerët			habê(e)t	salbô(e)t
	3.	sín	tuon, <i>tu(o)én</i>	gêñ	gêbën	nerêñ			habê(e)n	salbô(e)n
Imper.	sg. 2.	<i>uuis</i>	tuo	ganc	gip, far	neri	zeli	suochi	habê	salbô
	pl. 1.	<i>[uuēsamës]</i>	tuom(ës), -n	gâmës	gêbam(ës), -an, -en	neremës	zellemës	suochemës	habêmës	salbômës
Part. præs.	sg. 1.	<i>uuësanti</i>	tuonti, <i>tuoa-</i> <i>anti</i> , <i>tuenti</i>	gânti, gênti	gêbanti, faranti, -enti	nerianti, -enti	zellanti, -enti	suochanti, -enti	habêñti	salbôñti
	2.									
Ind. præter.	sg. 1.	<i>uuas</i>	tôta	giane	gap, fuor	nerita; zelita, zalta; suohta; habêta, salbôta				
	2.	<i>usw.</i>	tâti	uswe.	gâbi	neritós				
	3.	<i>wie</i>	têta	wie	gap	nerita				
	pl. 1.		tâtum(ës), -n		gâbum(ës), -un	neritum(ës), -un; -ôm(ës), -ôn, -on				
	2.		tátu(n)t		gâbut (-unt)	neritut (-unt), -ôt (-ont)				
	3.		tâtum		gâbun	neritum, -ôn, -on				
Opt. præter.	sg. 1.	<i>uuári</i>	tâti	giangi	gâbi, fuori	neriti; zeliti, zalti; suohti; habêti, salbôti				
	2.	<i>usw.</i>	uswe.	uswe.	gâbis	neritís				
	3.	<i>wie</i>	wie	wie	gâbi	neriti				
	pl. 1.				gâbim(ës), -in	neritím(ës), -in				
	2.				gâbit (-int)	neritít (-int)				
	3.				gâbin	neritñ				
Part. pract.		—	-tân	-gangan	-gêban, -faran	-nerit	-zelit, -zalt	-suochit, -suoht	-habêt	-salbôt
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Bl. 23.

V e r b a.

6) Mittelhochdeutsch.

		VERBA OHNE THEMATISCHEN VOCAL				VERBA MIT THEMATISCHEM VOCAL								
		starke verba (ablaudende und reduplicierende)				schwache verba				auf -ai und -ō				
Inf.		sīn	tuon	gān, gēn	gēben	varn	nern	legen	zeln	brennen	klagen	salbe		
Ind. præs.	sg. 1.	bin	tuon	gān, gēn	gibe	var	ner	lege	zel	brenne	klage	salbe		
	2.	bist	tuost	gäst, gēst	gibest (gīst)	verst	nerst	leg(e)st	zelst	brennest	klag(e)st, kleist	salbest		
	3.	ist	tuot	gāt, gēt	gibet (gīt)	vert	nert	leg(e)t	zelt	brennet	klag(e)t, kleit	salbet		
	pl. 1.	sīn (birn)	tuon	gān, gēn	gēben	varn	nern	legen	zeln	brennen	klagen	salben		
	2.	sīt (birt)	tuon(n)t	gā(n)t, gē(n)t	gēbe(n)t	var(n)t	ner(n)t	leg(e)n)t	zel(n)t	brennen(n)t	klag(e)n)t, kleit	salbe(n)t		
	3.	sīnt	tuont	gān, gēn	gēbent	varnt	nernt	leg(e)n)t	zelnt	brennen(n)t	klag(e)n)t, kleit	salben(n)t		
	Opt. præs.	sg. 1.	sī	tuo <i>tüeje</i>	gē	gēbest	ner	lege	zel	brenne	klage, salbe			
	2.	sīs(t)	tuost <i>usw.</i>	gēs(t)	gē	gēbest	nerst	lekest	zelst	brennest	klagest			
	3.	sī (sic)	tuo	gē	gē	gēbe	ner	lege	zel	brenne	klage			
Imper.	pl. 1.	sīn	tuon	gān, gēn	gēben	varn	nern	legen	zeln	brennen	klagen			
	2.	sī(n)t	tuon(n)t	gā(n)t	gēbe(n)t	var(n)t	ner(n)t	lege(n)t	zel(n)t	brennen(n)t	klag(e)n)t			
	2.	sī(n)t	tuon	gēn	gēbent	varnt	nern	legen	zeln	brennen(n)t	klag(e)n)t, klagent			
Part. præs.	sg. 2.	wīs, bis	tuo	gā, gē, ganc	gip	var	ner	lege	zel	brenne	klage			
	pl. 1.	sī(n)t	tuon	gā(n)t	gēben	varn	ner(n)t	legen	zeln	brennen	klag(e)n)t	salbe		
	2.	sī(n)t	tuon(n)t	gā(n)t	gēbe(n)t	var(n)t	ner(n)t	leg(e)n)t	zeln	brennen(n)t	klag(e)n)t	salben		
Ind. pract.	sg. 1.	was	tēte	gienc	gap	vuor	nerte, legete (leite), zalte, brante, klagete (kleite), salbete							
	2.	usw.	tēte	(gie)	gēbe	gap	nertest							
	3.	wie	tēte	usw.	gap	gap	nerte							
Opt. pract.	pl. 1.	tāten	tāten	gāben	gāben	gāben	nerten							
	2.	tāten	tāte(n)t	gāben	gābe(n)t	gāben	nerten							
	3.	tāten	tāten	gāben	gāben	gāben	nerten							
Opt. pract.	sg. 1.	wāre	tēte	gienge	grebe	vüere	nerte, legete (leite), zalte, brante, klagete (kleite), salbete							
	2.	usw.	tēte	(usw.)	gābest	gābest	(selten zalte, brente)							
	3.	wie	tēte	wie	gābe	gābe	usw.							
Part. pract.	pl. 1.	gābe	gābe	gābe	gāben	gābe(n)t	wie							
	2.	gābe	gābe	gābe	gāben	gāben	indicativ							
	3.	gābe	gābe	gābe	gāben	gāben								
Part. pract.	gesīn, gewīsen, gewīst			gēgān, gēgangen	gēgēben	gevarn	genert	geleget, geleit	gezalt	gebrant	geklag(e)t, gekleit	gesalbet		